

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/44/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118273445
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:6118273445.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: C.T. L. Y., O.. XX.X.XXXX, V. O. B. XX, M. - M., právne zastúpeného JUDr. Tomášom Čverčkom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Čajakova 5, proti žalovanému: U. M., C.: XXXXXXXX, F. F. v Košiciach, Z. F. Č.. XX/A, , o zaplatenie 7720,08 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 12.12.2019 sp.zn. 25C/50/2018

rozhodol:

M e n í rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 12. decembra 2019 č.k. 25C/50/2018-438 vo vyhovujúcom výroku III. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 5.788,46 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.788,46 € od 25.5.2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietajú.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z priznanej sumy 5.788,46 € s príslušenstvom.

Štát má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice II (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 12.12.2019 č.k. 25C/50/2018-438 rozhodol nasledovne:

I. Súd konanie v časti o zaplatenie 1.931,796 Eur zastavuje.

II. Vracia žalobcovi súdny poplatok 57 eur prostredníctvom Slovenskej pošty a.s.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 5.788,46 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.5.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.6.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.7.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.8.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.9.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.10.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.11.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.12.2016 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.1.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.2.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.3.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.4.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.5.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.6.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.7.2017 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19

eur od 6.8.2017 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.9.2017 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.10.2017 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.11.2017 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.12.2017 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.1.2018 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.2.2018 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.3.2018 do zaplataenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 241,19 eur od 6.4.2018 do zaplataenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalobca má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

V. Štát má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Rozhodol tak o žalobe doručenej súdu 21.6.2018, ktorým sa žalobca domáhal od žalovaného zaplataenia sumy 7.720,08 € s príslušenstvom dôvodiac, že je výlučným vlastníkom pozemku parcely č. 4354/6 o výmere 577 m² v katastrálnom území Košice - Západ zapísanom na LV č. XXXXX vedeného katastrálnym úradom Košice, Správa katastra Košice v podiele 1/1, uvedené pozemky žalovaný užíva už od roku 1957, keď začal realizovať na nich výsadbu verejnej zelene, táto skutočnosť vyplýva z listu vlastníctva č. XXXXX, kde je stanovený spôsob užívania pozemku a predovšetkým z Listu Magistrátu mesta Košice zo dňa 30.11.1999, ako aj pozvánky zo dňa 18.3.2016, kde mesto uviedlo, že funkčné využitie parcely je v zmysle platného územného plánu hospodársko-sídelskej aglomerácie Košice definované funkciou verejnej zelene. V zmysle strategického dokumentu mesta Košice - Miestneho územného systému ekologickej stability schváleného uznesením č. 811/2013 mestského zastupiteľstva je táto lokalita špecifikovaná ako mestské biocentrum regionálneho významu. Žalobca niekoľkokrát vyzval žalovaného k vysporiadaniu vzájomných vzťahov. K uzavretiu dohody upravujúcej podmienky náhrady za užívanie pozemku, ktorý je vo vlastníctve žalobcu a ktorého žalovaný je užívateľom nedošlo z dôvodov žalovaného odmietavého postoja. Ak nie je v občianskoprávnej rovine upravené všeobecné užívanie verejného priestranstva zahrňujúce aj len sčasti pozemky vlastnícky patriace tretej osobe, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane obce plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 52/2009 z 31.1.2011. Rovnaký postoj k právnej ochrane vlastníkov vyplýva z Nálezu Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 237/09, ktorý hovorí „na rozdiel od vyvlastnenia, kde môže dôjsť k jednorázovému vyplateniu náhrady, pri nútenom obmedzení môžeme uvažovať o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia.“ Vlastník pozemku, na ktorom sa nachádza verejné priestranstvo obce môže od obce požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie keď nebude na tento pozemok uzatvorená nájomná zmluva, zriadené vecné bremeno alebo nebude pozemok nadobudnutý do vlastníctva obce. Na základe uvedeného žalobca požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia za pozemok v jeho vlastníctve od žalovaného za obdobie od 6.5.2016 do 5.5.2018 vo výške spolu 7720,26 Eur (3860,13 Eur ročne), čo predstavuje 6,69 Eur na 1 m² x 577 m².

3. Pretože žalobca na pojednávaní konanom dňa 12.12.2019 zobral žalobu v časti o zaplataenie 1.931,796 € späť a žiadal v tejto časti konanie zastaviť, súd aplikujúc ust. § 144, § 145 ods. 1,2,3 a § 146 ods. 1 konanie zastavil, pretože žalovaný so späťvzatím súhlasil.

4. Vo zvyšnej časti právne vec posúdil podľa § 123, § 451, § 456, § 458 Občianskeho zákonníka. Vychádzal zo skorších rozhodnutí súdov, v ktorých bolo konštatované, že je nepochybné, že žalobca neudelil súhlas k užívaniu pozemkov v ich vlastníctve ako verejnej zelene, pričom v zmysle ust. § 128 Občianskeho zákonníka je vlastník povinný strpieť ak v stave núdze alebo v nalievavom verejnom záujme bola na nevyhnutnú dobu v nevyhnutnej miere a za náhradu použitá jeho vec, ak účel nemožno dosiahnuť inak a podľa ust. § 128 ods. 2 OZ je možné vo verejnom záujme vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť ak účel nemožno dosiahnuť inak, len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu. Ak teda pozemky vo vlastníctve žalobcu neboli vo verejnom záujme vyvlastnené, je žalobca ako vlastník pozemkov povinný strpieť obmedzenie svojho vlastníckeho práva užívaním pozemkov v jeho vlastníctve pre potrebu všetkých ako verejné priestranstvo - verejná zeleň, ale za náhradu. Žalovaný má záujem a trvá na zachovaní Borovicového hája ako biocentra, k zmene územného plánu nedošlo a poveril správcu (Správu mestskej zelene) správou predmetnej nehnuteľnosti (rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 2Co 103/2017, rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co 248/2016). Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalovaný v spornom období od 6.5.2016 do 5.5.2018 užíval pozemky vo vlastníctve žalobcu, pretože vzhľadom na charakter pozemku a existenciu lesného biotopu (borovicový háj), tieto plnia funkciu verejnej zelene, čím žalovaný plní svoje verejné funkcie súvisiace

s uspokojovaním potrieb verejnosti. Uzavrel, že pokiaľ žalovaný predmetné pozemky vzhľadom na existenciu borovicového hája užíval a vlastnícke právo žalobcov bolo týmto obmedzené bez poskytnutia primeranej náhrady, tak sa bezdôvodne obohatil. Žalobcovi v súlade s ust. § 451 a 456 Občianskeho zákonníka vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

5. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku č. 45/2019 vypracovaného v konaní znalkyňou C.. G. V., v zmysle ktorej cena nájmu na m² za pozemok vo vlastníctve žalobcu predstavovala v spornom období sumu 5,016 Eur teda hodnota ročného nájmu predstavovala sumu 2894,23 Eur, za obdobie dvoch rokov sumu 5788,46 Eur. Žalovaný závery uvedeného znaleckého posudku v konaní nenamietal.

6. O uplatnenom príslušenstve istiny rozhodol aplikujúc ust. § 517 ods. 2 OZ spolu s § 3 vládneho nariadenia SR č. 87/1995 Z.z. Konštatoval, že žalobca v konaní preukázal súdu výzvu žalovaného na úhradu bezdôvodného obohatenia za pozemok v jeho vlastníctve už za obdobie rokov 2014 až 2016 ako vyplýva z obsahu listu zo dňa 2.5.2016, ktorý bol žalovanému doručený 2.5.2016. Vychádzal z úvahy, že žalovaný o skutočnosti, že užíval pozemok vo vlastníctve žalobcu bez právneho titulu vie už dlhšie obdobie (pozemky užíva už od roku 1957), preto bol podľa súdu povinný uhrádzať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške zodpovedajúcej cene nájomného v lehote analogicky v súlade s ust. § 671 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda mesačne pozadu. Nakoľko žalovaný sa dostal do omeškania s úhradou bezdôvodného obohatenia, súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením, ako aj v súlade s ust. § 517 ods. 2 OZ a § 3 vládneho nariadenia SR č. 87/1995 Z.z. zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi úroky z omeškania z jednotlivých úhrad bezdôvodného obohatenia za každý mesiac tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

7. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1,2 CSP konštatujúc, že žalobca mal v konaní úspech v prevažnej časti, pričom výška plnenia závisela od odborného posúdenia znaleckým posudkom, preto priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania.

8. V konaní vznikli trovy štátu úhradou odmeny znalkyni za vypracovaný znalecký posudok v konaní v sume 284,62 Eur z prostriedkov štátu, preto súd za analogickej aplikácie ust. § 255 C.s.p. vychádzajúc zo skutočnosti, že rozhodnutie o výške nároku žalobcu záviselo od odborného posúdenia rozhodol, že štát má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

9. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ a to proti časti výroku III. týkajúcej sa príslušenstva istiny a zároveň proti výrokom IV. a V. o trovách konania medzi stranami a o trovách štátu. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobcovi prizná úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 25.5.2018 až do zaplatenia a žalovaného zaviazne na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 49,96 % a voči štátu v rozsahu 74,98 %.

10. Odvolateľ nepovažoval za správny postup súdu, ktorý úrok z omeškania priznal vo výške 5 % so splatnosťou vždy k 6. dňu príslušného mesiaca tak, ako by sa jednalo o dlh z nájomného v súlade s § 671 Obč. zákonníka, pretože v tomto prípade je uplatnený nárok z bezdôvodného obohatenia a nie nájmu. Žalobca má za to, že pri určení momentu omeškania sa treba riadiť úpravou splatnosti relevantnou pre inštitút bezdôvodného obohatenia, kde poukázal na to, že v ust. § 451 a nasledujúcich Obč. zákonníka zákon nestanovuje splatnosť dlhu vzniknutého z bezdôvodného obohatenia. Pre určenie momentu kedy je žalovaný povinný vydať bezdôvodné obohatenie je potrebné aplikovať ust. § 563 OZ. Za tento moment možno považovať až kvalifikovanú žiadosť - výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia v dôsledku ktorého sa stane dlh splatným. Žalobca v danom prípade doručil dňa 2.5.2016 žalovanému výzvu, ktorou vyzýval na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie roku 2014 a 2015, avšak predmetom tohto konania je bezdôvodné obohatenie za roky 2016 a 2017, na ktoré žalobca žalovaného nevyzýval. Preto má žalovaný za to, že kvalifikovane bol vyzvaný až doručením platobného rozkazu vydaného v tejto veci, ktorý mu bol doručený dňa 23.5.2018. Do omeškania sa tak mohol dostať najskôr dňa 25.5.2018.

11. Podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne posúdil aj trovy konania, pretože žalobca na pojednávaní dňa 12.12.2019 vzal žalobu v časti o zaplatenie 1.931,80 € späť, preto je potrebné vychádzať z ust. § 256 ods. 1 a súd nemal žalobcovi priznať náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ale zohľadniť, že žalobca svojím procesným úkonom - späťvzatím procesne zavinil zastavenie konania.

Je irelevantné, že žalobca týmto úkonom upravil výšku požadovaného nároku v zmysle znaleckého posudku.

12. K podanému odvolaniu sa žalobca vyjadril písomne tak, že žiada odvolanie žalovaného zamietnuť a rozsudok Okresného súdu Košice ako vecne správny potvrdiť. Z formulácie § 563 OZ, na ktorý sa žalovaný v tejto veci odvoláva, jednoznačne vyplýva, že plniť treba vtedy, 1. ako je to dohodnuté, 2. ako to stanovuje právny predpis alebo rozhodnutie a 3. je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Z uvedeného je zrejmé, že plniť vtedy ako o to dlžník požiada, predstavuje až tretiu a teda poslednú možnosť splnenia dlhu. Pred touto možnosťou sú ešte dve možnosti splnenia dlhu, a to vzájomná dohoda a to čo je stanovené v právnom predpise. V danom prípade sa jedná o bezdôvodného obohatenie titulom nájomného, čo napokon vyplýva aj z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, v časti G, ktorá stanovuje aj spôsob a určenie všeobecnej hodnoty nájmu za pozemok. Rovnaký názor bol podľa žalobcu vyslovený v úplne identickej veci pred Najvyšším súdom SR sp. zn. 4 Cdo 52/2009 zo dňa 31. Januára 2011, v ktorom NS SR považoval za správny výpočet výšky bezdôvodného obohatenia rovnajúci sa výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok. Okrem toho poukázal žalobca na to, že rovnako postupujú Okresné sudy v Košiciach ako aj Krajský súd v Košiciach v úplne rovnakých veciach v rozsudkoch, ktoré už v tejto veci boli vydané keď postupovali podľa § 671 ods. 1 OZ. a to : Okresný súd Košice II. sp. zn. 13C/917/1999, právoplatné dňa 13.02.2007 Okresný súd Košice II. sp. zn. 43C 64/2008, Krajský súd Košice sp. zn. 6Co 476/2013, Okresný súd Košice II. sp. zn. 17C 12/2011, Krajský súd Košice sp. zn. 3Co 107/2012, Okresný súd Košice II. sp. zn. 45C 17/2010, Krajský súd Košice sp. zn. 5Co 248/2016 Okresný súd Košice II. sp. zn. 28C 94/2012, Krajský súd Košice sp. zn. 6Co 6/2014, Okresný súd Košice II. sp. zn. 11C 223/2013, Krajský súd Košice sp. zn. 5Co 58/2018 Okresný súd Košice II. sp. zn. 16C 52/2016, Krajský súd Košice sp. zn. 6Co 110/2019. Záverom uviedol, že žalobca výzvou zo dňa 02. 05. 2016 nielenže vyzval na zaplatenie bezdôvodného obohatenia, ale zároveň žiadal odstránenie protiprávneho stavu a to uzavretím nájomnej zmluvy. Z uvedených právoplatných rozsudkov v rovnakých veciach, žalovaný vie, že v užívaní verejného priestranstva - borovicového hája, nie je dobromyseľný a teda koná úmyselne, keď nie je ochotný uzatvoriť nájomnú zmluvu na tieto pozemky. Nájomná zmluva sa uzatvára do budúcnosti a nie späť, žalobca preto nevidí dôvod, aby mala byť zaslaná opakovaná výzva na niečo, na čo žalovaného už raz vyzýval. Pokiaľ ide o trovy konania, tieto považuje žalobca za správne, pretože žalobu v tejto časti vzal späť na základe vzájomnej dohody so žalovaným. Vo vyjadrení z 25.2.2020 žalobca poukázal na rozhodnutie KS KE sp.zn.11Co 267/2012.

13. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP, teda preskúmal rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

14. V prejednávanej spore neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku v napadnutej časti výroku III., týkajúcej sa príslušenstva - úroku z omeškania, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku III. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia (§ 388 CSP).

15. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18. mája 2021 o 10.35 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 11.5.2021 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

16. Žalobca namietal odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, t. j. t. j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

17. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny

predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

18. Odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok I., II. a ani časť výroku III., ktorým súd vyhovel žalobe v časti o zaplatenie istiny 5.788,46 Eur.

19. Žalovaný odvolaním napadol iba časť výroku III., ktorým ho súd zaviazal zaplatiť žalobcovi okrem istiny aj úroky z omeškania 5% ročne vždy zo sumy 241,19 € postupne od 6.5.2016...od 6.4.2018 až do zaplatenia a výroky IV. a V. o trovách konania a trovách štátu, preto odvolací súd zameral prieskum na posúdenie vecnej správnosti týchto výrokov.

20. Odvolací súd dospel k záveru, že vo vzťahu k výrok III., v časti zaplatenia úrokov z omeškania je naplnený uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, pretože v tejto časti súd použil nesprávny právny predpis.

21. Predmetom konania bol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

22. Súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný bol povinný uhrádzať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške zodpovedajúcej cene nájomného v lehote analogicky v súlade s ust. § 671 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda mesačne pozadu. Zaviazal preto žalovaného uhradiť žalobcovi úroky z omeškania z jednotlivých úhrad bezdôvodného obohatenia za každý mesiac.

23. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, pretože neaplikoval ustanovenie § 563 OZ.

24. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 OZ).

25. Ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanoveným právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa potom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal (§ 563 Obč. zákonníka).

26. Z vyššie cit. zák. ust. je zrejmé, že splatnosť pohľadávky môže byť dohodnutá v zmluve, určená v právnom predpise alebo rozhodnutím súdu. Ak však čas plnenia nebol určený žiadnym z týchto spôsobov, má právo určiť čas plnenia veriteľ. Vo všeobecnosti teda platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľovo požiadanie, aby dlžník plnil. Iná splatnosť dlhu musí byť medzi účastníkmi dohodnutá, určená právnym predpisom alebo súdnym rozhodnutím. Vyššie citované zák. ust. ukladá dlžníkovi povinnosť plniť v deň nasledujúci potom, ako ho o plnenie veriteľ požiadal. Ak veriteľ vo výzve určí čas plnenia, pohľadávka sa stane splatnou uplynutím tejto lehoty. Za výzvu sa považuje aj návrh na začatie súdneho konania podaný veriteľom. V takomto prípade dlh sa stane splatným v deň po doručení návrhu dlžníkovi. Ak dlžník nespĺní svoj dlh nasledujúci deň po dni, kedy bol na plnenie vyzvaný, resp. do konca lehoty poskytnutej veriteľom vo výzve na plnenie, bude v omeškani s plnením a veriteľovi vzniká právo na zaplatenie úrokov z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Obč. zákonníka, ak nie je dlžník podľa zákona povinný platiť poplatok z omeškania.

27. Vzhľadom na uvedené aj v danom prípade je potrebné aplikovať ust. § 563 OZ, v zmysle ktorého ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Toto ustanovenie sa týka tých prípadov, keď čas splnenia nebol určený žiadnym z uvedených spôsobov.

28. Keďže v Občianskom zákonníku pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je ustanovený čas plnenia, treba podľa ust. § 563 Obč. zák. vychádzať z toho, že ten, kto sa bezdôvodne obohatil, je povinný vydať bezdôvodné obohatenie tomu, na úkor koho sa bezdôvodne obohatil, len čo ho požiadal o splnenie, resp. do konca lehoty, ktorá mu bola vo výzve na plnenie určená.

29. Právo určiť čas plnenia má podľa tohto ustanovenia veriteľ. Ak čas splnenia nebol dohodnutý a nebol daný ani na voľbu dlžníka, veriteľ môže kedykoľvek, hoci aj na druhý deň po uzavretí zmluvy, vyzvať dlžníka, aby plnil. Dlžník je povinný predmet záväzku splniť v nasledujúci deň po obdržaní výzvy (upomienky). V tom prípade platí na splnenie čas, ktorý určil veriteľ vo svojej výzve dlžníkovi.

30. Forma výzvy predpísaná nie je, ale v záujme právnej istoty bude vhodné zachovať písomnú formu. Časom splnenia záväzku vydať bezdôvodné obohatenie je teda prvý deň po tom, kedy ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo, požiadal o plnenie, a ak nie je ním určená iná (dlhšia) lehota na plnenie.

31. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ten, kto sa bezdôvodne obohatil, je v omeškaní s plnením záväzku z bezdôvodného obohatenia v zásade vtedy, keď ho nesplní v deň nasledujúci potom, kedy ho ten, na úkor koho sa bezdôvodne obohatil, požiadal o plnenie, resp. ho nesplní v posledný deň lehoty určenej vo výzve na plnenie. Od tohto dňa je ten, kto sa bezdôvodne obohatil, v omeškaní a je možné od neho požadovať aj úroky z omeškania (§ 517 ods. 1,2 Obč.zák.).

32. Ustanovenie § 563 OZ ukladá dlžníkovi povinnosť plniť deň nasledujúci potom, ako ho o plnenie požiadal. Ak dlžník nesplní svoj dlh ihneď, nasledujúci po dni, kedy bol na plnenie vyzvaný, bude v omeškaní s plnením. Vo všeobecnosti teda platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľovo požiadanie, aby dlžník plnil. Zároveň v zmysle ustálenej judikatúry ak nedošlo požiadanie dlžníkovi skôr, treba za kvalifikované požiadanie (požiadanie veriteľa o plnenie) považovať žalobu; pravdaže dňom zročnosti pohľadávky uplatnenej v žalobe nebude deň nasledujúci po podaní žaloby na súde, ale deň po doručení tejto žaloby žalovanému (R27/1977).

33. Vychádzajúc z uvedených úvah odvolací súd dospel k záveru, že aj v danom prípade pre určenie začiatku omeškania s plnením bezdôvodného obohatenia je rozhodujúce zistenie, kedy žalobca vyzval žalovaného na plnenie a v akej lehote a ak takejto výzvy niet, za prvú výzvu je možné považovať až doručenie žaloby žalovanému, kedy sa dlh stane splatným v deň po doručení žaloby a ak dlžník nesplní svoj dlh, dostáva sa do omeškania s plnením od tohto dňa (deň nasledujúci po doručení žaloby).

34. V predmetnej veci nebolo preukázané, aby žalobca pred podaním žaloby zaslal žalovanému kvalifikovanú výzvu na vydanie bezdôvodného obohatenia za žalované obdobie, preto za takúto výzvu možno považovať až doručenie žaloby žalovanému (doručená 23.05.2018) . Za deň zročnosti pohľadávky je potom potrebné považovať deň nasledujúci po doručení žaloby žalovanému, teda 24.05.2018. Až neuhradením pohľadávky v deň splatnosti sa žalovaný dostal do omeškania , t.j. za prvý deň omeškania možno považovať až deň 25.05.2018. Preto pochybil súd, ak priznal žalobcovi nárok na zaplatenie úrokov z omeškania postupne mesačne od 6.5.2016.

35. Výzvu žalovaného na úhradu bezdôvodného obohatenia za pozemok v jeho vlastníctve za obdobie rokov 2014 až 2016 (list zo dňa 2.5.2016, ktorý bol žalovanému doručený 2.5.2016) podľa odvolacieho súdu nemožno považovať za kvalifikovanú výzvu na plnenie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 6.5.2016 do 5.5.2018, ktoré bolo predmetom tohto konania. Na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že z obsahu uvedeného listu žalovaný vedel, že užíval pozemok vo vlastníctve žalobcu bez právneho titulu.

36. Nenáležitú je vo vzťahu k posúdeniu nároku na úroky z omeškania tvrdenie žalobcu, že podobne ako súd prvej inštancie vec riešili prvoinštančné súdy a Krajský súd v Košiciach pod rôznymi sp. značkami. V žiadnom z ním uvedených prípadov súd pri posúdení nároku na úrok z omeškania nevychádzal z úvah, ktoré by boli totožné s úvahami súdu v danom prípade. V konaní OS KE II sp.zn. 16C 52/2016 súd priznal žalobkyni aj úrok z omeškania vo výške 5,25% ročne od 8.5.2016, pretože žalobkyňa preukázala, že pred uvedeným dátumom žalovaného dňa 4.5.2016 písomne aj na plnenie vyzvala. V nadväzujúcom konaní sp.zn. 6Co110/2019 nebol predmetom odvolacieho prieskumu (nebol predmetom odvolania) priznaný úrok z omeškania (ani ustálenie začiatku omeškania) iba základ nároku a výška istiny. Podobne nebol sporným nárok na úrok z omeškania v konaniach OS KE II sp.zn. 45C17/2010, 43C 64/2008, 17C12/2011 (sporným bol základ nároku), preto nebola predmetom odvolacieho prieskumu pod sp.zn. 5Co248/2016, 6Co476/2013, 3Co 107/2012 otázka ustálenia začiatku omeškania a nároku na úrok z omeškania. V konaní OS KE II sp.zn. 28C94/2012 a KS KE 6Co 6/2014 súdy rozhodli medzitýmym rozsudkom o základe nároku (nezaoberali sa o úrokom z omeškania). Predmetom konaní OS KE II sp.zn.11C 223/2013 a KS KE sp.zn.5Co58/2018 boli úplne skutkovo i právne odlišné nároky. Rozhodnutie vo veci 11Co 267/2012, je tak ojedinelým rozhodnutím a nie je pre súd záväzným.

37. K poukazu žalobcu na názor vyslovený Najvyšším súdom SR vo veci sp. zn. 4 Cdo 52/2009 zo dňa 31. Januára 2011, v ktorom NS SR považoval za správny výpočet výšky bezdôvodného obohatenia rovnajúci sa výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok, odvolací súd uvádza, že treba odlišovať otázku určenia výšky bezdôvodného obohatenia (vo výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok) od ustálenia začiatku omeškania s plnením bezdôvodného obohatenia, ktorou otázkou sa NS SR v uvedenej veci nezaoberal.

38. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti výroku III., t.j. v časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5.788,46 € od 25.5.2018 do zaplataenia a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

39. V súlade s ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1,2 a § 262 ods. 1,2 CSP odvolací súd nanovo rozhodol o trovách celého konania (na súde prvej inštancie aj odvolacieho konania).

40. Predchádzajúca právna úprava v ustanovení § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku upravovala, že ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, mohol mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočítala z výšky súdom priznaného plnenia. Bez ohľadu na to, koľko zo žalovanej sumy bolo v týchto prípadoch žalobcovi priznané, žalobcovi toto ustanovenie zákona priznávalo nárok na náhradu trov konania a výšku tejto náhrady odvodzovalo od výšky priznanej sumy.

41. Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016 nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 O.s.p., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 O.s.p.. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1,2,3 O.s.p.), ale len dve (§ 255 ods. 1,2 CSP). Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

42. Odvolací súd vychádza z úvahy, že zásada úspechu vo veci sa vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba riešiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté. Otázka výšky náhrady škody je potom druhoradá a nadväzujúca. Aj komentár k ust. § 255 CSP (Števec a spol.) podáva vysvetlenie, že procesným úspechom v týchto sporoch je vyhovie v základe sporu a prípadné zamietnutie časti žaloby, ako závislé na úvahe súdu, nie je procesným neúspechom.

43. V prejednávanom spore rozsah úspechu žalobcu závisel od znaleckého posudku, resp. od úvahy súdu. Odvolací súd preto v posudzovanej veci ustálil, že žalobca bol plne procesne úspešný, čo do základu. Výška bezdôvodného obohatenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu. K späťvzatiu časti žaloby došlo v nadväznosti na výsledok znaleckého dokazovania, preto a zastavenie konania v časti istiny s príslušenstvom nie je prejavom procesného úspechu žalovaného, ale iba dôsledkom záverov znaleckého posúdenia. Z uvedeného dôvodu boli naplnené všetky zákonné predpoklady pre použitie ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, odvolací súd preto priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov celého konania (pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania), avšak výlučne iba z prisúdenej sumy 5788,46 € a to vychádzajúc z interpretácie pojmu „úspech vo veci“, keďže úspech vo veci skúmal (ako bolo uvedené vyššie), čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku.

44. V konaní vznikli trovy štátu úhradou odmeny znalkyni za vypracovaný znalecký posudok v konaní v sume 284,62 Eur z prostriedkov štátu, preto súd za analogickej aplikácie ust. § 255 C.s.p. vychádzajúc

zo skutočnosti, že rozhodnutie o výške nároku žalobcu záviselo od odborného posúdenia rozhodol, že štát má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

45. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).